

RAE VALLAVALITSUS

Lp Maret Maripuu
maret.maripuu@sotsiaalkindlustusamet.ee
Sotsiaalkindlustusamet

kuupäev digiallkirjas nr 9-4/8574

Saatjata Eestis viibivate alaealiste välismaalaste eestkoste korraldus

Pöördume Rae Vallavalitsuse nimel Teie poole seoses saatjata Eestis viibivate alaealiste välismaalaste eestkoste korraldusega ning sooviga teha ettepanek kehtiva süsteemi ja selle rakendamise ülevaatamiseks. Rae valla hinnangul on kujunenud olukord muutunud kriitiliseks ning mitmed sellega seotud küsimused vajavad selgitamist.

Kehtiva korra kohaselt täidab Rae vald kinnipidamiskeskusesse jõudnud alaealiste viibimiskoha järgse eestkostja ülesandeid. Praktikas on viimastel kuudel nende juhtumitega seotud menetlustoimingud moodustanud ligikaudu kolmandiku meie laste ja perede heaolu spetsialistide töömahust, põhjustades märkimisväärse lisakoormuse, mida ei ole võimalik olemasoleva personaliga jätkusuutlikult katta.

Sotsiaalkindlustusametile on teada, et Rae valla lastekaitseteenistus töötas juba varasemalt suure töökoormuse ja pinge all ning täitmata ametikohtade mehitamine on olnud keeruline. Sellises olukorras põhjustab kogu Eestit puudutavate täiendavate juhtumite ebaproportsionaalne koondumine Rae valda olulise lisasurve teenusele, mille suutlikkus täita seadusest tulenevaid ülesandeid on jõudmas kriitilise piirini.

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et kõnealused juhtumid on oma olemuselt tavapärastest lastekaitsejuhtumitest märkimisväärselt keerukamad. Paljudel juhtudel puuduvad usaldusväärsed andmed lapse päritolu, perekondlike sidemete või tegeliku vanuse kohta ning menetlusi raskendavad ulatuslikud keele- ja kultuurierinevused, sh olukorrad, kus alaealisel puudub kirjaoskus. Saatjata alaealiste välismaalaste juhtumid erinevad tavapärastest kohaliku omavalitsuse lastekaitsejuhtumitest ka selle poolest, et nende lahendamine eeldab rahvusvahelise kaitse, migratsiooni, välisriikide ametiasutuste ning võimalike sugulaste või perekonnaliikmete tuvastamise ja kaasamisega seotud tegevusi. Selliste juhtumite menetlemine ning eestkoste sisuline teostamine nõuavad ulatuslikku ressursi, eriteadmisi ja erinevate asutuste vahelist koostööd ning eeldavad sageli pädevust ja võimalusi, mis ületavad tavapärase kohaliku omavalitsuse lastekaitseteenuse raamistikku. Seetõttu on kahtlemata vajalik riiklik tugi ja selge vastutuse jaotus.

Palume Teil kaaluda saatjata alaealiste välismaalaste eestkotesüsteemi ning selle rakenduskorralduse ülevaatamist viisil, mis väldiks vastutuse koondumist üksnes Rae vallale pelgalt kinnipidamiskoha asukoha tõttu.

Lisaks on Rae Vallavalitsusel tekkinud mitmeid küsimusi saatjata Eestis viibivate alaealiste välismaalaste eestkosteprotsessi tervikliku korralduse ning edasise pikaajalise plaani kohta. Eeskätt ootame arutelu järgmistes küsimustes:

1. Milline on riigi pikaajaline plaan saatjata alaealiste välismaalaste eestkoste korraldamiseks?
2. Kas kavandatakse eestkoste korralduse muutmist viisil, mis jaotaks vastutuse omavalitsuste ja/või omavalitsuse ja riigi vahel võrdsemalt?
3. Milline täiendav rahastus ja tugiteenused on ette nähtud omavalitsustele, kellele sellised juhtumid koonduvad?
4. Kuidas nähakse ette tõlke-, kultuurivahendus- ning muude eriteenuste kättesaadavuse tagamine?

Nendele ja paljudele teistele küsimustele vastuste saamine on oluline ka valla eelarve- ja muu ressursiplaneerimise seisukohast.

Niisiis palume Sotsiaalkindlustusametil võimaluse korral viivitamatult kokku kutsuda teemaga seotud ametiasutuste ja -isikute võrgustikukohtumine, et arutada kujunenud olukorda ning võimalikke lahendusi. Rõhutame, et teema on meie jaoks ajakriitiline, sest lahendusi on vaja laste heaolu arvestades esimesel võimalusel.

Oleme vastuse ja kiire kaasamise eest väga tänulikud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Raul Siem
abivallavanem vallavanema ülesannetes